

Ár 2016, föstudaginn 28. október, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hrannar Már Gunnarsson, Unnur Erla Jónsdóttir, Elísabet Júlíusdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 37/2016:**

M
gegn
F.

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 10. júní 2016, með kvörtun sóknaraðila, dags. 8. júní 2016. Með tölvupósti nefndarinnar, dags. 10. júní 2016, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 15. ágúst 2016. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar, dags. 19. ágúst, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust með bréfi, dags. 5. september 2016.

Með tölvuskeyti nefndarinnar til varnaraðila 3. október 2016 var óskað eftir frekari gögnum og skýringum frá varnaraðila. Umbeðin svör bárust 11. október. Þau voru send sóknaraðila 18. október 2016. Viðbótar athugasemdir sóknaraðila bárust 24. október 2016.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 9. september og 21. og 28. október 2016.

II.

Málsatvik.

Þann 3. febrúar 2011, samþykkti A, sem kröfuhafi, skuldaaðlögunarsamning sóknaraðila þar sem fram kom að lýstar kröfur A að fjárhæð kr. 1.526.872, skyldu í heild sinni frystar og færðar til afskriftar að þremur árum liðnum frá undirritun samningsins, yrði staðið við afborganir og engin atvik kæmu upp er kynnu að valda ógildingu samningsins.

Rekstur A var færður undir varnaraðila í apríl 2011.

Ágreiningslaust virðist að um svipað leyti og skuldaaðlögunarsamningurinn var undirritaður hafði sóknaraðili samband við A og óskaði eftir því að fá að halda áfram notkun á greiðslukortinu sem um var getið í samningnum í tengslum við fyrirhugaða dvöl sóknaraðila erlendis þar sem hún hafði fengið atvinnutilboð. Var fallist á þá ósk og jafnframt telur varnaraðili að gert hafi verið samkomulag þess efnis að greiðslukortinu yrði haldið utan samningsins svo áframhaldandi notkun væri möguleg. Ekki virðist neitt liggja fyrir um það samkomulag annað en nóta í upplýsingakerfi varnaraðila frá 18. mars 2011 svohljóðandi „[M] er með samkomulag við [A] að greiða notkun plús

greiðsludreifingu til 72 mánaða. Hefur staðið við það og ég leyfi henni, eins og hún fékk í febrúar [...], að fá auka 25þús til ráðstöfunar“

Notkun sóknaraðila á kortinu á þeim tíma sem skuldaaðlögunarsamningurinn var efndur að öðru leyti varð til þess að til nýrra skuldbindinga var stofnað sem ekki féllu undir samninginn. Stóð notkunin fram til desember 2011 en þá var kortinu lokað vegna vanskila og krafan send í löginnheimtu. Ekki voru allar þessar greiðslukortáttæktir greiddar á gjalddaga, en sóknaraðili mun hafa samið um greiðsludreifingu þeirra að einhverju leyti.

Í kjölfarið var gefið út skuldabréf fyrir eftirstöðvum vanskila gegn niðurfellingu á innheimtukostnaði og dráttarvöxtum sem höfðu safnast á kröfuna. Elstu kortáttæktirnar sem þannig voru greiddar voru frá 19. apríl 2011. Skuldabréfið, að fjárhæð 2.159.167 kr., var útgefið þann 26. júní 2014 og var ráðstafað til uppgreiðslu á vanskilum á fyrrgreindu greiðslukorti. Fyrstu sex greiðslur skuldabréfsins voru greiddar en vanskil urðu á greiðslum eftir það. Skuldabréfinu var skilmálabreytt þann 6. maí 2015 að beiðni sóknaraðila þar sem greiðslum var frestað og bætt við höfuðstólinn. Eftir þá skilmálabreytingu féllu greiðslur aftur niður og var skuldabréfið sent í löginnheimtu.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili byggir á því að gerður hafi verið samningur um sértæka skuldaaðlögun árið 2011. Varnaraðili, þ.e. A, hafi verið aðili að því samkomulagi og sé þess því krafist að staðið verði við upphaflegt samkomulag aðila og að varnaraðili afskrifi kröfu sína á sóknaraðila, að fjárhæð kr. 2.347.591 að fullu og afmái árangurslaust fjárnám sem gert var hjá sóknaraðila þann 4. apríl 2016.

Sóknaraðili byggir á því að undir lok skuldaaðlögunartímabilsins hafi staðið til hjá sóknaraðila að flytja erlendis en henni hafði boðist starf erlendis. Fjárhagur hennar og tekjumöguleikar hafi því litið vel út á þessu tímabili enda hafði hún gengið frá samningi um skuldir sínar og verið komin með nýtt starf. Sóknaraðili hafi staðið við skuldaaðlögunarsamninginn að öllu leyti og við lok skuldaaðlögunartímabilsins hafi kröfur hennar verið felldar niður í samræmi við samninginn af hálfu allra kröfuhafa, nema A. Í stað þess að afskrifa kröfurnar líkt og fyrirtækinu hafi borið að gera skv. skuldaaðlöguninni hafi A farið fram á að sóknaraðili myndi skrifa undir skuldabréf sem hafi varðað uppgjör á eftirstöðvum kröfunnar. Þetta hafi verið eina krafan sem eftir hafi staðið og þar sem sóknaraðili hafi verið að flytja erlendis hafi hún viljað ganga frá skuldamálum sínum hér á landi enda hafi það verið krafa vinnuveitanda að hún væri ekki í vanskilum með skuldir sínar. Í ljósi þessa hafi verið á henni ákveðin pressa að skrifa undir skuldabréfið en hún hefði aldrei skrifað undir nema af þeirri ástæðu einni að hún hafi verið að flytja erlendis. Starfstilboðið hafi því miður ekki gengið eftir sökum ástæðna sem voru sóknaraðila óviðkomandi. Þar með hafi hún verið án fastrar vinnu og tekna en með háa greiðslubyrði af skuldabréfi A og hafi því ekki verið í neinni aðstöðu til að borga af því.

Þá kannast sóknaraðili ekki við það að hafa gert samkomulag þess efnis að greiðslukortinu yrði haldið utan samkomulags um skuldaaðlögun og telur að varnaraðili hafi ekki lagt fram gögn þessu til stuðnings. Í ljósi þess telur sóknaraðili að skuldaaðlögunarsamningurinn sé enn í gildi milli aðila og að varnaraðila beri að afskrifa kröfuna í samræmi við hann. Samningur aðila um skuldaaðlögun sé gildur og þar sem sóknaraðili hafi staðið við sinn hluta samningsins sé ljóst að A hafi vanrækt sínar skyldur og þar með brotið gegn meginreglu samningaréttar um að samninga skuli halda. Því sé farið fram á að varnaraðili standi við samkomulag aðila sem gert hafi verið með sértæku skuldaaðlöguninni og afskrifi kröfuna.

Í viðbótarathugasemdom mótmælir sóknaraðili að umþrættu greiðslukorti hafi verið haldið utan samnings um skuldaaðlögunina og vísar til þess að sóknaraðili hafi ekki geta framvísað neinu slíku samkomulagi og því verði varnaraðili, sem sérfróður aðili, að bera hallann af því samkvæmt almennum reglum um sönnum. Þessu til viðbótar bendir sóknaraðili á að sérstæka skuldaaðlögunin hafi verið sameiginlegt úrræði allra lánveitenda samkvæmt samkomulagi dags. 31. október 2009. Til að gæta jafnræðis milli allra aðila samkomulagsins hafi skuldari þurft að undirrita sérstaka yfirlýsingu ef breytingar yrðu gerðar á samningi viðkomandi um sértæka skuldaaðlögun auk þess sem aðilar samkomulagsins hafi skuldbundið sig til þess að fylgja vönduðum viðskiptaháttum í hvívetna, þar með talið að varðveita gögn, sbr. 18. gr. samkomulagsins. Þá byggir sóknaraðili á því að ofangreint renni frekari stoðum undir framburð hennar hvað varði það að hún hafi verið beitt þrýstingi til þess síðar að skrifa undir skuldabréfið.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili byggir á því að eftir að samningur aðila um skuldaaðlögun komst á, hafi sóknaraðili haft samband við varnaraðila og óskað eftir því að fá að halda notkun kreditkorts síns áfram. Þetta hafi verið samþykkt, en um leið gert samkomulag um að samkomulag um greiðsluaðlögun tæki ekki til þáverandi kortaskuldar eða notkunar varnaraðila á kreditkortinu eftir að samningurinn hafi verið undirritaður. Ekki fyrirfinnst skriflegt samkomulag um áframhaldandi notkun kortsins, en varnaraðili telur óyggjandi, að notkun sóknaraðila á kortinu erlendis sem og útgáfa skuldabréfsins og síðari skilmálabreyting á því styðji það nægilega að samningur hafi komist á um að kortaskuld skyldi standa utan samningsins. Eðli málsins samkvæmt hefði kortinu að öðrum kosti verið lokað þegar við móttöku umsóknar um skuldaaðlögun. Ekkert mælir gegn því í samkomulagi um skuldaaðlögun að einstaka kröfuhafi fái fullar efndir kröfu. Af sama leiðir, að sá samningur um sértækra skuldaaðlögun sé umræddu skuldabréfi óviðkomandi.

Ekki sé unnt að fallast á þær röksemdir sóknaraðila sem lúta að aðstöðumun eða bágri stöðu hennar við útgáfu skuldabréfsins, þá hafi ekkert fram komið sem styðji þær fullyrðingar. Sóknaraðili hafi ekki verið beittur nokkrum þrýstingu við útgáfu skuldabréfsins líkt og haldið sé fram. Eins og fram hafi komið í kvörtun hafi sóknaraðili efnt skuldaaðlögunarsamning að öðru leyti, samkomulag við varnaraðila hafi því ekki raskað forsendum hans.

Ekkert hafi komið fram í málinu sem sýnir að varnaraðili hafi ekki sýnt af sér góða viðskiptahætti eða vandað vinnubrögð sín í samræmi við meginreglur og lög nr. 161/2002.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að því hvort og að hvaða marki skuld vegna notkunar á greiðslukorti sóknaraðila hafi verið gild krafa eftir að samkomulag um sértæka skuldaaðlögun var gert og hvort krafa varnaraðila samkvæmt skuldabréfi sem gefið var út 26. júní 2014 feli í sér gilda kröfu.

Ekki leikur nokkur vafi á um að með samningi um greiðsluaðlögun skuldbatt A sig til þess að fella niður kröfu sína að fjárhæð 1.526.872 að þremur árum liðnum. Þessi samningur var ekki bundinn öðrum skilyrðum en þeim að sóknaraðili stæði við sinn hlut í samningnum og ekki er annað fram komið en að það hafi gengið eftir.

Með því að semja við A um þessa skilyrtu eftirgjöf á kröfunni virðist einsýnt að sóknaraðili hafi ekki átt neinn kost á frekari fyrirgreiðslu hjá félaginu. Virðist raunar líklegt að eftir gerð samningsins hafi hún átt mjög erfitt með að stofna til viðskipta með greiðslukort nokkurs staðar, a.m.k. hérlendis. Enda þótt mjög skorti á að skriflegum samningum hafi verið haldið til haga, virðist nægilega í ljós leitt að strax um sama leyti og greiðsluaðlögunarsamningurinn var samþykktur, hafi sóknaraðili gert einhvers konar samkomulag við varnaraðila um áframhaldandi notkun kortsins. Notkun hennar á kortinu á árinu 2011 byggði þannig greinilega á samkomulagi við varnaraðila. Það er hins vegar engan veginn ljóst hvort og þá að hvaða marki sóknaraðili greiddi varnaraðila í raun þá skuld sem samið hafði verið um að skyldi falla niður í lok greiðsluaðlögunartímans.

Hvað sem þessu líður, þá er ljóst að sú skuld sem samið var um að greiða með hinu umdeilda skuldabréfi var að öllu leyti til komin eftir apríl 2011 og því að öllu leyti stofnað til hennar eftir að varnaraðili lýsti kröfu sinni vegna greiðsluaðlögunarsamninga.

Ekki fæst séð að neinar reglur varðandi sértæka skuldaaðlögun einstaklinga standi því í vegi að einstaklingar semji um að opna kreditkortaviðskipti á greiðsluaðlögunartíma. Í þessu sambandi má sérstaklega líta til laga nr. 107/2009 og samkomulag um samræmdar verklagsreglur um skuldaaðlögun. Gagnstæð niðurstaða fæli í sér mjög íþyngjandi takmörkun á samningsfrelsi þeirra sem samið hafa um skuldaaðlögun. Að öllu þessu virtu verður að hafna kröfum sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Öllum kröfum sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 28. október 2016.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson
Unnur Erla Jónsdóttir

Hrannar Már Gunnarsson
Elísabet Júlíusdóttir